

بررسی کاربرد آی-یو-دی در درمانگاه اعلامی هرندی اصفهان

شهرام فریدنی
دکتر حسین ملکافضلی

خلاصه:

مطالعه بر روی وسائل پیشگیری و مخصوصاً آی-یو-دی در نقاط مختلف جهان نتایج متفاوتی را دربرداشته است ولی این تفاوتها از محدوده مشخصی عموماً خارج نمی‌شود. در این مطالعه میزان کارایی آی-یو-دی در درمانگاه اعلامی هرندی مورد بررسی قرار گرفته و نتیجه این مطالعه با نتایج تحقیقی که در سال ۱۳۵۴ در درمانگاه فرمانفرمائیان تهران و همچنین نتایج تحقیقات در نقاط دیگر جهان مقایسه شده است. این مطالعه بر روی ۱۱۶۴ زن که از اول فروردین ۱۳۵۵ تا آخر خرداد ماه ۱۳۵۹ به درمانگاه اعلامی هرندی مراجعه و از آی-یو-دی استفاده کرده‌اند می‌باشد.

احتمال حاملگی پس از شش ماه و یکسال به ترتیب $1/26$ و $2/72$ درصد بدست آمده است که در مقایسه با نتایج بدست آمده از درمانگاه فرمانفرمائیان که به ترتیب $5/28$ و $5/76$ درصد است نتایج معقول تری است. احتمال در آمدن در درمانگاه اعلامی هرندی در مقایسه با فرمانفرمائیان نزدیک به دو برابر است که این مسئله ناشی از ساخت طبقاتی متفاوت افراد مراجعه کننده به این دو درمانگاه است احتمال ادامه پس از یکسال در مطالعه فعلی $75/15$ درصد بدست آمده که ۸ درصد کمتر از نتیجه بدست آمده از درمانگاه فرمانفرمائیان است.

چون جامعه مورد مطالعه را اکثراً افراد زحمتکش و فعال از نظر اقتصادی تشکیل می‌دهند نتایج این مطالعه قابل تعمیم به جوامع مشابه است.

مقدمه:

بررسی کارایی وسایل پیشگیری مانند آی - یو - دی و قرص میتواند وسیله‌ای باشد برای ارزشیابی برنامه‌های بهداشت و تنظیم خانواده کشور چون مصرف قرص قابل کنترل نیست بررسی کارایی آن بی نهایت مشکل می‌گردد، ولی در مورد آی - یو - دی چون استفاده کننده به میل خود نمیتواند آنرا مورد استفاده قرار بدهد یا ندهد قابل بررسی است. در مورد قرص و آی - یو - دی می‌دانیم که هر دو با وجود استفاده در صدی از حاملگی را همراه دارند و برای آی - یو - دی عوارض خونریزی، درد و در نهایت در آمدن یا در آوردن به وسیله پزشک نیز همراه است. این مطالعه بر روی آی - یو - دی های B و C و D انجام گرفته که تنها اختلافشان در اندازه قطر است. در هیچ کدام از ۱۱۶۴ نمونه مورد بررسی سرطان دهانه رحم دیده نشده است.

هدف‌ها:

هدف از این مطالعه بدست آوردن احتمال حاملگی، در آمدن، در آوردن و ادامه آی - یو - دی پس از زمانهای مختلف با استفاده از روش جدول طول عمر میباشد، ضمناً نتایج این بررسی با نتایج حاصل از درمانگاه فرمانرومائیان مقایسه میشود. اگر چه مراجعه کنندگان این دو درمانگاه از نظر اقتصادی - اجتماعی متفاوت می‌باشند.

تعاریف

- برای شناخت بیشتر مفاهیم، متغیرهای مستفاد را تعریف می‌کنیم.
- الف. سن: بر اساس گفته شخصی که در پرونده منعکس است.
 - ب. حاملگی: به حالتی گفته میشود که با وجود آی - یو - دی در زهدان فرد حامل آی - یو - دی حامله شده باشد و تست حاملگی مثبت باشد.
 - پ. در آمدن به مواردی اطلاق میشود که آی - یو - دی خود بخود خارج شده باشد.
 - ت. در آوردن به مواردی گفته میشود که به دلیل خونریزی، درد، عفونت و عوارض ناشی از وجود آی - یو - دی به تشخیص پزشک یا خواست شخص خارج میشود.
 - حالت‌هایی که زن خواستار در آوردن آی - یو - دی به علت تمایل به حاملگی بوده است تا حد امکان و وجود اطلاع به عنوان در آوردن در نظر گرفته نشده است.
 - ث. سواد: به بالاترین مدرک تحصیلی که شخص دریافت کرده است، گفته میشود کسانی که فقط قادر به نوشتن اسم خود میباشند، جزء بیسوادان قرار گرفته‌اند.
 - ج. شغل شوهر: شغل شوهر که اکثراً رئیس خانواده نیز هست میتواند شاخصی برای بیان موقعیت و طبقه اجتماعی فرد باشد. این مشاغل بر اساس در آمدی که برای خانواده ایجاد میکند و در ضمن فرهنگ بهداشتی که احتمالاً این گروهها دارند تقسیم

بندی شده اند .

چ . سگمان اولیه در دوره کاربردی آی - یو - دی از تاریخ پذیرش تا تاریخ اولین قطع اطلاق میشود .

روش و طرح مطالعه :

روش تحقیق بر اساس جدول طول عمر است (۱) . این تحقیق در تیر ماه ۱۳۵۹ انجام گرفته و شامل زنانی است که از اول فرودین سال ۱۳۵۵ تا پایان خرداد ۱۳۵۹ برای استفاده از آی - یو - دی به مرکز بهداشت علمی هرندی اصفهان مراجعه کرده اند . ۱۱۶۴ نفر مورد مطالعه بوده اند که اطلاعات کاملی برای همه آنها موجود نبوده ولی برای تهیه جدول طول عمر کافی بوده است . در مواردی که اطلاعات کافی نبوده و پرونده ناقص تشکیل شده است فرد ، مورد مطالعه قرارنگرفته است .

خصوصیات اقتصادی - اجتماعی جامعه مورد مطالعه :

این مطالعه در درمانگاه علمی هرندی اصفهان انجام گرفته است ، که در قسمت سنتی شهر (از نظر فرهنگی) قرار گرفته و تقریباً در محل اصطکاک شهر و مناطق روستائی میباشد .

ساخت سنی ، میزان سواد و شغل شوهر زنان مورد مطالعه در جدول زیر خلاصه شده است :

درصد	سن	درصد	سواد	درصد	شغل
۱۶/۹۰	۱۵-۱۹	۶۴/۶	بی سواد	۴۷/۴	کارگر
۳۸/۸۵	۲۰-۲۴	۲۲/۹	دبستان	۲۹/۲	کاسب
۲۲/۳۰	۲۵-۲۹	۱۱/۶	دبیرستان	۱۸/۸	کارمند
۱۴-۱۶	۳۰-۳۴	۰/۹	بالتر از دیپلم	۴/۶	کشاورز
۵/۶۶	۳۵-۳۹	۱۰۰	جمع	۱۰۰	جمع
۲/۱۲	۴۰-۴۵				
۱۰۰	جمع				

از زنان مورد مطالعه $30/2$ در صد کسانی بوده‌اند که پس از زایمان شروع به استفاده از آی - یو - دی کرده‌اند .

جالب توجه است که واریانس تعداد پسرهای کسانی که مراجعه کرده‌اند با واریانس تعداد دخترها اختلاف معنی داری ندارند ، ولی میانگین تعداد دخترها بطور معنی داری کمتر از میانگین پسرهاست (به ترتیب $1/5$ و $1/7$) .

بنابر این کسانی که برای پیشگیری مراجعه میکنند دارای پسر بیشتری هستند . چون پسر در جامعه دارای نقش تولیدی پر اهمیتی است . تمایل به پسر داشتن باعث میشود که دختردارها کمتر برای پیشگیری مراجعه کنند .
بررسی جداول بدست آمده :

جداول (۱) و (۲) و (۳) مراحل محاسبه بر اساس جدول طول عمر نشان میدهد . با توجه به نتایج جدول شماره (۳) احتمال حاملگی ، درآمدن و درآوردن در جدول زیر خلاصه شده است :

مطالعه‌ای که در سال ۱۳۵۰ در ۹ کلینیک شهر اصفهان روی ۷۱۹ زن انجام گرفته است (۲) ادامه استفاده از آی - یو - دی را پس از یکسال $71/95$ در صد گزارش کرده است که با نتایج این مطالعه مطابقت دارد .

مقایسه نتایج بدست آمده با نتایج بدست آمده از درمانگاه فرمانفرمائیان :
نتایج بدست آمده از درمانگاه فرمانفرمائیان که در سال ۱۳۵۴ مورد بررسی قرار گرفته در جدول زیر خلاصه شده است :

این مقایسه از این لحاظ اهمیت دارد که تقریباً دو گروه با ساخت اقتصادی - اجتماعی متفاوت در رابطه با استفاده از وسیله پیشگیری مورد مقایسه قرار میگیرند . اشخاص مراجعه کننده به درمانگاه فرمانفرمائیان از رفاه نسبتاً بالاتری برخوردار بوده‌اند ، در حالیکه مطالعه درمانگاه علمی هرندی شامل افرادی است که در رفاه کمتری بسر میبرند ، شغل شوهرها موید این مدعا است . نتیجه بدست آمده در مورد احتمال حاملگی در درمانگاه فرمانفرمائیان بقدری پائین بوده که اصولاً قابل اعتماد نیست ولی مطالعه فعلی رقم منطقی تر $1/26$ و $2/72$ درصد را برای ۶ ماه و یکسال ارائه میدهد .

احتمال درآمدن در درمانگاه علمی هرندی تقریباً دو برابر همین احتمال در درمانگاه فرمانفرمائیان است که احتمالاً ناشی از شرایط اجتماعی در جامعه مورد بررسی است .

احتمال ادا مه (درصد)	احتمال درآ آوردن (درصد)	احتمال درآ مدن (درصد)	احتمال حاملگی (درصد)	حادثه زمان
۸۱/۸۴	۷/۱۵	۱۰/۷۵	۱/۲۶	پس از ۶ ماه
۷۰/۱۵	۱۵/۴۳	۱۵/۸۳	۲/۷۲	پس از یکسال
۶۳/۹۷	۲۰/۷۸	۱۸/۶۱	۳/۵۸	پس از یکسال نیم
۵۹/۳۱	۲۵/۸۳	۲۰/۶۱	۳/۹۷	پس از دو سال

احتمال ادا مه (درصد)	احتمال درآ آوردن (درصد)	احتمال درآ مدن (درصد)	احتمال حاملگی (درصد)	حادثه زمان
۸۸/۴۶	۶/۳۰	۴/۹۶	۰/۲۸	پس از ۶ ماه
۷۸/۳۰	۱۲/۸۲	۸/۱۲	۰/۷۶	پس از یکسال

احتمال در آوردن در درمانگاه اعلمی هرنندی یک درصد بیشتر برای شش ماه اول و در حدود ۲/۵ درصد بیشتر پس از یکسال را نشان میدهد .
احتمال ادامه پس از ۶ ماه برای درمانگاه فرمانفرمائیان رقم بالای ۸۸/۴۶ درصد است ولی مطالعه فعلی ۸۱/۸۴ را نشان میدهد ، همین مقادیر پس از یکسال برای درمانگاه فرمانفرمائیان ۷۸/۳۰ و برای درمانگاه اعلمی هرنندی ۷۰/۱۵ است .
همه این اختلافات احتمالاً ریشه در شرایط متفاوت در جامعه مورد بررسی دارد .
نتایج این مطالعه میتواند بیانگر کارایی آی - یو - دی در جوامع زحمتکش شهری با ساخت سنتی باشد .

منابع :

- ۱- دکتر ملک افزلی ، دکتر زنجانی، دکتر جلالی. بررسی کاربرد آی - یو - دی در درمانگاه فرمانفرمائیان تهران ، مجله بهداشت ایران ، سال پنجم ، شماره ۲ تابستان ۱۳۵۵ .
2. Irving Sivin "The effectiveness of the Copper-Tintrauterine Device a collaborative Study in five countries" Studies in Family Planning. A Publication of the Population Council, Volume 4, Number 7, July 1973.

REFERENCES

1. Faust, E.C., and Russell, P.F. 1970. "Clinical Parasitology" 473-5, 8th Edition, London, Henry Kimpton.
2. Sabokbar R. 1959. J. of School of Med. [Teheran University, Iran] 3,251.
3. Sohrabi, A., Amin, F. Fatehi, M. 1968. "Abstracts of 8th Int. Cong. of Trop. Med. & Mal." 115, Teheran, Iran, Sept.
4. Farid, M.H. 1971. Human Infection with *Fasciola hepatica* and *Dicrocoelium dendriticum* in Isfahan area, Central Iran. J. Parasit. 57,160.
5. Arfaa F. Keywan, E. Missaghin and Jalali, A., 1977. A Report of *Dicrocoeliasis* of Gonbad-Kavooss. Iranian J. Pub. Hlth., No. 1, Spring pp. 36-9.
6. Sohrabi, A. 1967. "Some Cases of Human Distomatosis From Caspian Sea Littorals". 3rd Congress on Zoonosis, Teheran, P. 176-83.
7. Popov, K. K, and Kalitina, Z.I. 1962. The Development of *Dicrocoelium dendriticum* on high altitude grazing grounds of Central Caucasus Zool. Zhurnal, 41, 1793-7.

جدول شماره (۱)

سگمان های اولیه بر حسب طول زمان و وضعیت نهائی

$T+W$ همه موارد	W خارج شدن از برنامه	$T=R+E+P$ جمع علل از دست دادن	R درآوردن	E درآمدن	P حاصلگی	وقایع ماه
۱۵۹	۱۱۸	۴۱	۱۶	۲۵	۰	۱
۸۸	۵۲	۳۶	۱۴	۲۱	۱	۲
۶۰	۲۴	۳۶	۱۱	۲۲	۳	۳
۳۶	۱۱	۲۵	۹	۱۳	۳	۴
۵۱	۲۹	۲۲	۸	۱۲	۲	۵
۵۵	۳۵	۲۰	۹	۹	۲	۶
۳۷	۱۶	۲۱	۱۰	۱۰	۱	۷
۴۴	۲۵	۱۹	۹	۸	۲	۸
۳۳	۲۰	۱۳	۱۰	۲	۱	۹
۲۰	۱۱	۹	۳	۵	۱	۱۰
۳۳	۱۶	۱۷	۹	۶	۲	۱۱
۵۰	۳۵	۱۵	۱۱	۲	۲	۱۲
۳۰	۱۹	۱۱	۶	۳	۲	۱۳
۳۴	۲۸	۶	۲	۳	۱	۱۴
۳۲	۲۸	۴	۲	۲	۰	۱۵
۱۹	۱۵	۴	۲	۱	۱	۱۶
۲۶	۲۰	۶	۴	۲	۰	۱۷
۲۵	۱۸	۷	۶	۱	۰	۱۸
۲۱	۱۶	۵	۴	۱	۰	۱۹
۱۱	۷	۴	۳	۱	۰	۲۰
۱۳	۹	۴	۲	۲	۰	۲۱
۱۹	۱۳	۶	۴	۲	۰	۲۲
۱۹	۱۷	۲	۱	۰	۱	۲۳
۱۶	۱۵	۱	۱	۰	۰	۲۴
۲۳۳	۲۰۵	۲۸	۱۹	۵	۴	۲۵+
۱۱۶۴	۸۰۲	۳۶۲	۱۷۵	۱۵۸	۲۹	جمع

جدول شماره (۲)

احتمال از دست دادن وسیله در ماه های مختلف استفاده مشروط بر اینکه فرد تا اول آن ماه وسیله را حفظ کرده باشد

ماه	تعداد افراد در اول ماه	زمان مورد مطالعه در ماه x	احتمال شرطی از دست دادن $I.U.D$ به علت:			
			خستگی P/N *	در آمدن E/N *	در آوردن R/N *	تمام علل T/N *
۱	۱۱۶۴	۱۱۰۵	۰/۰۰۰۰	۰/۰۲۲۶	۰/۰۱۴۵	۰/۰۳۷۱
۲	۱۰۰۵	۹۷۹	۰/۰۰۱۰	۰/۰۲۱۵	۰/۰۱۴۳	۰/۰۳۶۸
۳	۹۱۷	۹۰۵	۰/۰۰۳۳	۰/۰۲۴۳	۰/۰۱۲۲	۰/۰۳۹۸
۴	۸۵۷	۸۵۱/۵	۰/۰۰۳۵	۰/۰۱۵۳	۰/۰۱۰۶	۰/۰۲۹۴
۵	۸۲۱	۸۰۶/۵	۰/۰۰۲۵	۰/۰۱۴۹	۰/۰۰۹۹	۰/۰۲۷۳
۶	۷۷۰	۷۵۲/۵	۰/۰۰۲۷	۰/۰۱۲۰	۰/۰۱۲۰	۰/۰۲۶۶
۷	۷۱۵	۷۰۷	۰/۰۰۱۴	۰/۰۱۴۱	۰/۰۱۴۱	۰/۰۲۹۷
۸	۶۷۸	۶۶۵/۵	۰/۰۰۳۰	۰/۰۱۲۰	۰/۰۱۳۵	۰/۰۲۸۵
۹	۶۳۴	۶۲۴	۰/۰۰۱۶	۰/۰۰۳۲	۰/۰۱۶۰	۰/۰۲۰۸
۱۰	۶۰۱	۵۹۵/۵	۰/۰۰۱۷	۰/۰۰۸۴	۰/۰۰۵۰	۰/۰۱۵۱
۱۱	۵۸۱	۵۷۳	۰/۰۰۳۵	۰/۰۱۰۵	۰/۰۱۵۷	۰/۰۲۹۷
۱۲	۵۴۸	۵۳۰/۵	۰/۰۰۳۸	۰/۰۰۳۸	۰/۰۲۰۷	۰/۰۲۸۳
۱۳	۴۹۸	۴۸۸/۵	۰/۰۰۴۱	۰/۰۰۶۱	۰/۰۱۲۳	۰/۰۲۲۵
۱۴	۴۶۸	۴۵۴	۰/۰۰۲۲	۰/۰۰۶۶	۰/۰۰۴۴	۰/۰۱۳۲
۱۵	۴۳۴	۴۲۰	۰/۰۰۰۰	۰/۰۰۴۸	۰/۰۰۴۸	۰/۰۰۹۵
۱۶	۴۰۲	۳۹۴/۵	۰/۰۰۲۵	۰/۰۰۲۵	۰/۰۰۵۱	۰/۰۱۰۱
۱۷	۳۸۳	۳۷۳	۰/۰۰۰۰	۰/۰۰۵۴	۰/۰۱۰۷	۰/۰۱۶۱
۱۸	۳۵۷	۳۴۸	۰/۰۰۰۰	۰/۰۰۲۹	۰/۰۱۷۲	۰/۰۲۰۱
۱۹	۳۳۲	۳۲۴	۰/۰۰۰۰	۰/۰۰۳۱	۰/۰۱۲۳	۰/۰۱۵۴
۲۰	۳۱۱	۳۰۷/۵	۰/۰۰۰۰	۰/۰۰۳۳	۰/۰۰۹۸	۰/۰۱۳۰
۲۱	۳۰۰	۲۹۵/۵	۰/۰۰۰۰	۰/۰۰۶۸	۰/۰۰۶۸	۰/۰۱۳۵
۲۲	۲۸۷	۲۸۰/۵	۰/۰۰۰۰	۰/۰۰۷۱	۰/۰۱۴۳	۰/۰۲۱۴
۲۳	۲۶۸	۲۵۹/۵	۰/۰۰۳۹	۰/۰۰۷۶	۰/۰۰۳۹	۰/۰۰۷۷
۲۴	۲۴۹	۲۴۱/۵	۰/۰۰۰۰	۰/۰۰۰۰	۰/۰۰۴۱	۰/۰۰۴۱

جدول شماره (۳)

تنظیم احتمال حوادث مختلف تا آخر ماه به م

احتمال وقوع حوادث مختلف تا آخر ماه به م					احتمال شرطی نگهداری در ماه به م	ماه
عدم ادامه	درآوردن	درآمدن	حاملگی	ادامه		
۰/۰۳۷۱	۰/۰۱۴۵	۰/۰۲۲۶	۰/۰۰۰۰	۰/۹۶۲۹	۰/۹۶۲۹	۱
۰/۰۷۲۵	۰/۰۲۸۳	۰/۰۴۳۳	۰/۰۰۱۰	۰/۹۲۷۵	۰/۹۶۳۲	۲
۰/۱۰۹۴	۰/۰۴۰۰	۰/۰۶۶۷	۰/۰۰۴۲	۰/۸۹۰۶	۰/۹۶۰۲	۳
۰/۱۳۵۶	۰/۰۵۰۲	۰/۰۸۱۴	۰/۰۰۷۵	۰/۸۶۴۴	۰/۹۷۰۶	۴
۰/۱۵۹۲	۰/۰۵۹۸	۰/۰۹۵۹	۰/۰۱۰۰	۰/۸۴۰۸	۰/۹۷۲۷	۵
۰/۱۸۱۶	۰/۰۷۱۵	۰/۱۰۷۵	۰/۰۱۲۶	۰/۸۱۸۴	۰/۹۷۳۴	۶
۰/۲۰۵۹	۰/۰۸۵۲	۰/۱۲۱۳	۰/۰۱۴۰	۰/۷۹۴۱	۰/۹۷۰۳	۷
۰/۲۲۸۵	۰/۰۹۸۳	۰/۱۳۲۹	۰/۰۱۶۹	۰/۷۷۱۵	۰/۹۷۱۵	۸
۰/۲۴۴۶	۰/۱۱۳۸	۰/۱۳۶۰	۰/۰۱۸۴	۰/۷۵۵۴	۰/۹۷۹۲	۹
۰/۲۵۶۰	۰/۱۱۸۷	۰/۱۴۴۲	۰/۰۲۰۱	۰/۷۴۴۰	۰/۹۸۴۹	۱۰
۰/۲۷۸۱	۰/۱۳۴۲	۰/۱۵۴۶	۰/۰۲۳۵	۰/۷۲۱۹	۰/۹۷۰۳	۱۱
۰/۲۹۸۵	۰/۱۵۴۳	۰/۱۵۸۳	۰/۰۲۷۲	۰/۷۰۱۵	۰/۹۷۱۷	۱۲
۰/۳۱۴۳	۰/۱۶۶۲	۰/۱۶۴۲	۰/۰۱۲۱	۰/۶۸۵۷	۰/۹۷۷۵	۱۳
۰/۳۲۳۳	۰/۱۷۰۵	۰/۱۷۰۶	۰/۰۳۳۴	۰/۶۷۶۷	۰/۹۸۶۸	۱۴
۰/۳۲۹۸	۰/۱۷۵۳	۰/۱۷۵۴	۰/۰۳۳۴	۰/۶۷۰۲	۰/۹۹۰۵	۱۵
۰/۳۳۶۵	۰/۱۸۰۳	۰/۱۷۷۹	۰/۰۳۵۸	۰/۶۶۳۵	۰/۹۸۹۹	۱۶
۰/۳۴۷۲	۰/۱۹۰۹	۰/۱۸۲۲	۰/۰۳۵۸	۰/۶۵۲۸	۰/۹۸۳۹	۱۷
۰/۳۶۰۳	۰/۲۰۷۸	۰/۱۸۶۱	۰/۰۳۵۸	۰/۶۴۹۷	۰/۹۷۹۹	۱۸
۰/۳۷۰۲	۰/۲۱۹۹	۰/۱۸۹۱	۰/۰۳۵۸	۰/۶۴۹۸	۰/۹۸۴۶	۱۹
۰/۳۷۸۴	۰/۲۲۹۶	۰/۱۹۲۳	۰/۰۳۵۸	۰/۶۲۱۶	۰/۹۸۷۰	۲۰
۰/۳۸۶۸	۰/۲۳۶۳	۰/۱۹۹۱	۰/۰۳۵۸	۰/۶۱۳۲	۰/۹۸۶۵	۲۱
۰/۳۹۹۹	۰/۲۵۰۴	۰/۲۰۶۱	۰/۰۳۵۸	۰/۶۰۰۱	۰/۹۷۸۶	۲۲
۰/۴۰۴۵	۰/۲۵۴۲	۰/۲۰۶۱	۰/۰۳۹۷	۰/۵۹۵۵	۰/۹۹۲۳	۲۳
۰/۴۰۶۹	۰/۲۵۸۳	۰/۲۰۶۱	۰/۰۳۹۷	۰/۵۹۳۱	۰/۹۹۵۱	۲۴